Süveyş, buhar ve telgraf: İlk küreselleşmede Singapur

Dr Alexander Ressos, TEP
Attorney-at-Law (Switzerland and Germany),
Solicitor (England & Wales and Hong Kong)
Of Counsel, KGP Legal LLC
alexander.ressos@kgplegal.com.sg
www.ressos.com.sg

Kasım 1869'da Akdeniz ile Kızıldeniz arasında yeni bir su yolu açıldı. Birkaç yıl içinde Süveyş Kanalı, gemi buhar makinesi ve denizaltı telgrafı, Singapur'un dünya ekonomisindeki konumunu 1819'daki kuruluştan bu yana yaşanan her olaydan daha fazla değiştirdi. Liman artık Çin yelkenlilerini (junk) Çin'den ya da kare armalı gemileri Ümit Burnu'ndan getirecek musonu beklemiyordu. Buharlı gemiler bir sefer tarifesine göre geliyor, rıhtımlarında kömür alıyor ve birkaç gün içinde yeniden yola çıkıyordu. Siparişler ve fiyatlar ise tüccarlara Londra'dan kabloyla birkaç saat içinde ulaşıyordu. Her yıl yüz binlerce göçmen, bölgedeki madenlere ve plantasyonlara giderken limandan geçiyor, ücretlerinin bir kısmını aynı liman üzerinden memleketlerine gönderiyordu.

Bu bölüm, iktisat tarihçilerinin ilk küreselleşme adı altında topladığı bu güçleri inceliyor. İlk küreselleşme, Birinci Dünya Savaşı ve 1930'ların buhranıyla sona eren, piyasaların bütünleştiği dönemdir. Bölüm kanalla ve kanalın yarattığı deniz yollarıyla başlıyor. Ardından Singapur'un ticaret gemileri için nasıl bir kömür ikmal istasyonu ve havuz limanı hâline geldiğini, iki savaş arası dönemde de Britanya İmparatorluğu'nun Asya'daki en büyük deniz üssüne nasıl ev sahipliği yaptığını anlatıyor. Daha sonra telgrafa ve telgrafın ticaretin hızı ve örgütlenmesi üzerindeki

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

etkisine, işgücü göçüne ve Çin ile Hindistan'a geri akan işçi havalelerine dönüyor. Son kesim, koloninin refahının ve savunmasının birbirine bağlandığı iki savaş arası yılları ele alıyor.

Cenevre cildi, aynı teknolojilerin İsviçre finans merkezini de dönüştürdüğünü gösteriyor. Demiryolları 1858'de Cenevre'yi Lyon'a ve Paris'e bağladı[1], telgraf da özel bankacılarına Paris, Londra ve Berlin fiyatlarını dakikalar içinde ulaştırdı. Fark, her şehrin bu bağlantıdan nasıl yararlandığındadır. Cenevre, tarafsızlığın koruduğu, Avrupa servetinin yönetimine yönelik sakin bir merkez oldu. Singapur ise imparatorluk iletişiminin, denizciliğin ve işgücünün bir düğüm noktası oldu. Bu nedenle büyük güçlerin elinde tutmak istediği stratejik bir varlık hâline geldi. Her iki rol de bugünün finans merkezlerinde hâlâ görülebilen izler bıraktı.

Temel noktalar

Süveyş Kanalı 17 Kasım 1869'da açıldı ve kompound buhar makinesiyle birlikte buharı Avrupa ile Asya arasındaki denizcilikte baskın taşıma biçimi hâline getirdi. Singapur'da buharlı gemi tonajı 1870'te yelkenli tonajını geçti. Kömür ikmali ve onarım, New Harbour'u (sonradan Keppel Limanı) limanın ekonomik merkezine dönüştürdü. 1864'te kurulan Tanjong Pagar Dock Company neredeyse bir tekele dönüştü, 1905'te kolonyal hükümet tarafından kamulaştırıldı ve 1913'te Singapore Harbour Board oldu. Madras'tan Penang üzerinden gelen denizaltı kablosu Singapur'a 1870–1871'de ulaştı ve hemen Hong Kong'a, Saygon'a ve Avustralya'ya uzatılarak limanı imparatorluk iletişiminin bir merkezi hâline getirdi. Benzeri görülmemiş ölçekteki Çinli ve Hintli göçü Malaya ekonomisinin işgücünü sağladı. Bu göç 1877'den itibaren Çin Koruma Dairesi (Chinese Protectorate), 1907'den itibaren de Tamil Göç Fonu (Tamil Immigration Fund) tarafından düzenlendi. Havale evleri ise birikimleri köylere geri taşıdı. İki savaş arasında Britanya, Asya stratejisinin kilit taşı olarak Sembawang'da bir deniz üssü inşa etti ve üs 1938'de açıldı. Bu strateji, 15 Şubat 1942'de Singapur'un düşüşüyle çöktü.

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

Notlar

1. Wikipedia, “Lausanne–Geneva railway” (Erişim tarihi: Kasım 2026): Lyon–Cenevre hattı Mart 1858’de açıldı; Cenevre–Versoix bağlantısı Haziran 1858’de Cenevre’yi İsviçre demiryolu ağına bağladı. ↩

Disclaimer

This article is provided for general information only. It is based on publicly available sources as at its date of publication. These sources have not been independently verified against licences, regulatory registers or the records of the entities concerned. It is not legal, tax, financial or investment advice. Nor is it a recommendation to invest in, transact with or use the services of any entity mentioned. Law and regulation change frequently, so the content may be incomplete or outdated. To the fullest extent permitted by law, Dr Alexander Ressos and the publisher of SingaporeIQ exclude all liability for loss or damage arising from the use of or reliance on this article. Readers should obtain advice on their specific circumstances before acting or refraining from action.

Names and trademarks of the entities discussed belong to their owners and are used for identification only. Their mention implies no endorsement, affiliation or allegation of wrongdoing. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. Corrections and updates: contact@ressos.com.

© 2026 Dr Alexander Ressos. This article may be quoted with attribution to SingaporeIQ (SingaporeIQ.com). Reproduction in full and any commercial use require prior written consent. The Legal Terms at https://singaporeiq.com/legal-terms apply.

Author contact: Dr Alexander Ressos, TEP · contact@ressos.com